

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา สำหรับครู ศึกษาศาสตร์และการจัดการเรียนรู้ของครูจากการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิด จิตตปัญญาศึกษา และพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในจังหวัดจันทบุรีด้วยกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา โดยใช้วิธีการวิจัยแบบปฏิบัติการ และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัยเป็น 5 ขั้นตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง คือ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา แนวคิดการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของครู และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วยการดำเนินงาน ดังนี้

- 2.1 การสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 การสร้างกระบวนการเรียนรู้
- 2.3 การตรวจสอบคุณภาพและความถูกต้องของกระบวนการเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญ
- 2.4 การปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเรียนรู้ก่อนการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 3 การนำกระบวนการไปใช้ปฏิบัติการกับครูในสถานศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นครูในจังหวัดจันทบุรีแบบเฉพาะเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติของครู คือ เป็นผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในเขตจังหวัดจันทบุรี (สพป.จบ.1) ที่มีความตั้งใจ และสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 15 คน

3.2 การดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการฯ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม (focus group)

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ ปรับปรุงและประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ฯ ประกอบด้วย การดำเนินงาน ดังนี้

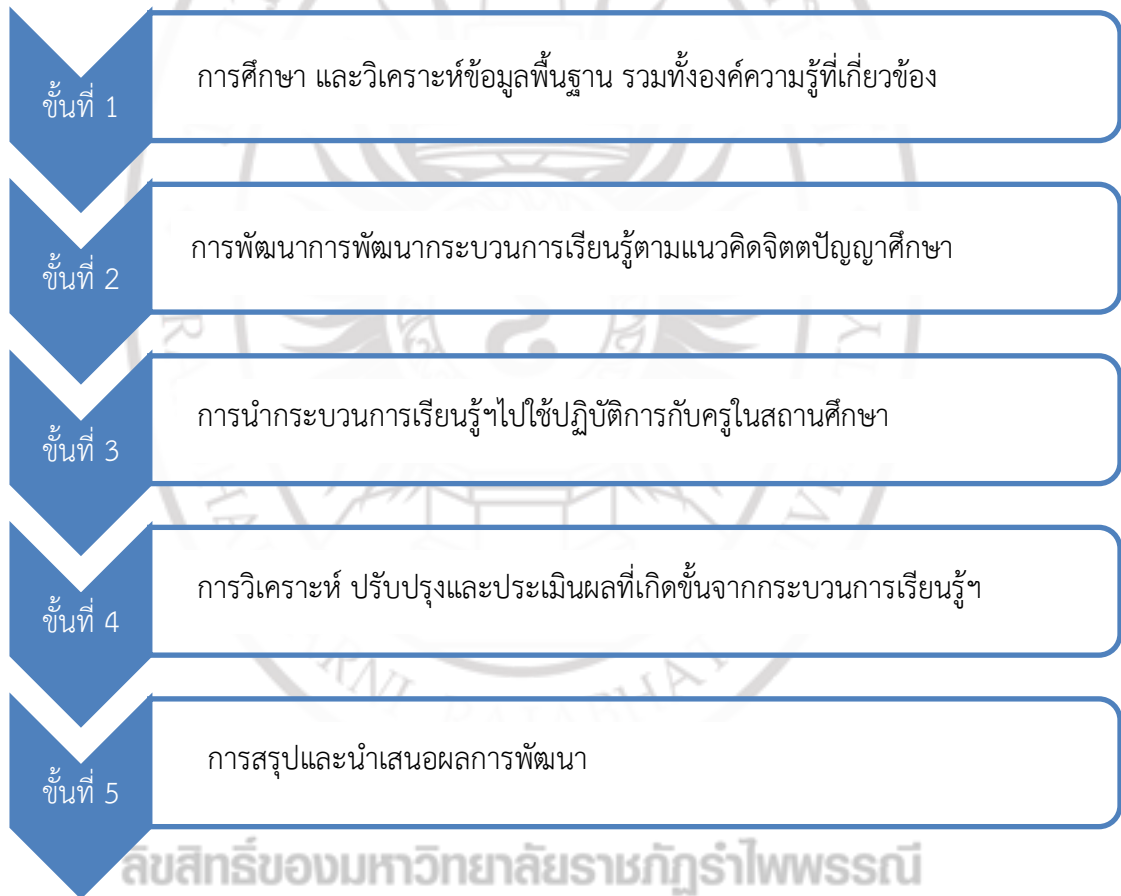
- 4.1 การวิเคราะห์และปรับกระบวนการ
- 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเรียนรู้ของครูที่เกิดขึ้น
- 4.3 การประเมินผลการทดลองใช้กระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 5 การสรุป และนำเสนอผลการพัฒนา ประกอบด้วย

5.1 การรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล

5.2 การนำเสนอผลการวิจัย คือ การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูด้วยกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู (ฉบับสมบูรณ์) และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ฯ และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

5.3 การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมาย

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง คือ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา แนวคิดการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของครู และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาได้แก่ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา แนวคิดการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของครู สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารดังกล่าวเพื่อให้ผู้วิจัยมองเห็นองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา นำไปสู่การพัฒนามโนทัศน์ที่จะเติมเต็มให้เพียงพอแก่การทำความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ได้อย่างครบถ้วน ซึ่งชี้แนะให้ผู้วิจัยสร้างกรอบแนวคิด สามารถตัดสินใจเลือกประเด็นปัญหาที่จะนำมาเป็นหัวข้อการวิจัยและเลือกฐานแนวคิดสำหรับการดำเนินการวิจัย เลือกรูปแบบการวิจัย กำหนดวัตถุประสงค์ แนวคำถามเริ่มต้นในการวิจัย ตลอดจนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี มาสร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการ ดังที่นำเสนอไว้ในภาพที่ 3.2 ดังนี้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาพที่ 3.2 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วยการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 การสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้วิจัยได้เพิ่มเติมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ เป้าหมาย โครงสร้างการดำเนินงาน หลักการสำคัญของกระบวนการ ขั้นตอนสำคัญของกระบวนการ การดำเนินงานตามกระบวนการดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู จนนำไปสู่การออกแบบต้นแบบกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู มีการดำเนินการดังนี้

1) เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1.1) กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

1.2) แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูที่เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้

1.3) ประเด็นการสนทนากลุ่มของครูที่เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้

1.4) แบบประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

เครื่องมือที่สำคัญ คือ กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะดังนี้

ต้นแบบกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

แนวคิดและหลักการ

ความคิดพื้นฐานหลักของกระบวนการผลิตครูอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาครู ด้วยกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการทำงานของกลุ่มครูที่มาร่วมกัน เพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาตัวตนในตนเองของครู มีการเชื่อมโยงการฝึกปฏิบัติตนเข้าสู่การปฏิบัติงานครูในสถานศึกษา นำประสบการณ์และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตนเองลงปฏิบัติงานในสภาพการณ์จริง มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในการปฏิบัติงานของครู กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาประกอบด้วยหลักการ 3 ลักษณะ คือ 1) การฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) 2) การนั่งสมาธิอย่างใคร่ครวญ (Contemplation) และ 3) การเฝ้ามองเห็นตามที่เป็นจริง (Meditation) หลักการทั้งสามเป็นการพัฒนาตนเองของครู เพื่อให้ครูได้พัฒนาตนทั้งในด้านคุณลักษณะความเป็นครู และสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู และพัฒนาความเป็นครูในด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ได้

เงื่อนไขของกระบวนการ

กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู เป็นกระบวนการที่อาศัยการทุ่มเท ความตั้งใจ รวมถึงอาศัยความเป็นกัลยาณมิตรของชุมชนในการช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้นครูที่เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ฯ จึงต้องเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ

ขั้นตอนการดำเนินกระบวนการ

การดำเนินงานกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู มีการดำเนินการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินงานการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาของครู จึงได้วางแผนการดำเนินงานโดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เข้าสู่กระบวนการปฏิบัติงาน ใน 3 ขั้นตอน คือ

1. การพัฒนาความเข้าใจในตนเอง
2. การเรียนรู้และพัฒนาร่วมกันในสถานศึกษา
3. การสะท้อนการเรียนรู้

แนวทางการประเมินผล

ประเมินผลใน 2 ประเด็น คือ

1. กระบวนการเรียนรู้ฯ เป็นการประเมินระหว่างและหลังจัดกระบวนการเรียนรู้ฯ โดยการตั้งคำถามเพื่อให้ครูได้ทบทวนตัวเอง ประเมินการดำเนินการและความพึงพอใจ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการปรับและพัฒนาความรู้ สาระ และกิจกรรม

2. ผลการเรียนรู้ของครู ด้วยการ ให้ครูประเมินตนเอง ด้วยแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (focus group) จนได้สรุปเป็นคำอธิบายการเรียนรู้ของครูในด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

2.3 การตรวจสอบคุณภาพและความถูกต้องของกระบวนการเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของเครื่องมือทั้งหมดด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตตปัญญาศึกษา 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษา 1 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของแบบประเมินกับนิยามเชิงปฏิบัติการ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC -Index of Item-Objective Congruence) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้อง/เหมาะสมของแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จึงถือว่าประเด็นคำถามและเนื้อหาในเครื่องมือมีความเหมาะสม และมีความตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการและเนื้อหาที่ต้องการประเมิน

ขั้นตอนที่ 3 การนำกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติการกับครูในสถานศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย

ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยแบบเฉพาะเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติของครู คือ เป็นครูผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดจันทบุรี (สพ.จ.บ. 1) จำนวน 15 คน โดยการกำหนดคุณสมบัติ เกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นครูผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดจันทบุรี 2) เป็นครูผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสอนไม่น้อยกว่า 1 ปี และ 3) มีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และเต็มใจเข้าร่วมการวิจัย

3.2 การดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้

จากต้นแบบกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้วิจัยได้เริ่มขั้นตอนของการนำกระบวนการเรียนรู้ไปใช้กับครู ใช้ระยะเวลา 3 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2566 ถึงเดือนตุลาคม 2566 โดยมีวงจรของกระบวนการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการทำงานของครู มีขั้นตอนการดำเนินการตามต้นแบบกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพัฒนาความเข้าใจ

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันในสถานศึกษา

ขั้นที่ 3 การสะท้อนการเรียนรู้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม (focus group) และการให้ครูประเมินตนเอง ด้วยแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ ปรับปรุงและประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย การดำเนินงาน ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและปรับกระบวนการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 3 โดยเริ่มทำการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ ในระหว่างการดำเนินการกิจกรรมตามต้นแบบกระบวนการฯ ในช่วง 2 เดือนหลัง คือ ตั้งแต่เดือนกันยายน 2566 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2566 ในช่วงเวลาดังกล่าวมีการดำเนินการ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์และปรับกระบวนการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลการทดลองใช้ต้นแบบกระบวนการเรียนรู้ คือ กระบวนการเรียนรู้ ประเมินด้วยวิธีการใช้แบบประเมินกระบวนการเรียนรู้ และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตของผู้วิจัย บันทึกการเรียนรู้ของครูและการสัมภาษณ์ครู ทำการประเมินและ

วิเคราะห์การดำเนินการและความพึงพอใจ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการปรับและพัฒนาองค์ความรู้ และกิจกรรมเพื่อให้สามารถสนองต่อความต้องการของครู

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเรียนรู้ของครูที่เกิดขึ้น

ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลการเรียนรู้ของครู โดยการให้ครูประเมินตนเอง ในข้อมูลที่เกี่ยวข้องสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ก่อนและหลังกระบวนการเรียนรู้ โดยประเมิน จากแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ และการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม (focus group) โดยครูเป็นผู้ตรวจสอบและระบุผลการเรียนรู้ของตนเอง และให้การยืนยันกับข้อมูลในด้านที่ เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

4.3 การประเมินผลการทดลองใช้กระบวนการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ ในระหว่าง การใช้ต้นแบบกระบวนการเรียนรู้กับครูเป็นระยะเวลา 3 เดือน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การดำเนินกระบวนการเรียนรู้ ในทุกช่วงเวลาที่ดำเนินการ พร้อมการปรับกระบวนการเรียนรู้ ใน ส่วนต่าง ๆ ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของครูแต่ละคน และสภาพการณ์ของ ชุมชนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การสรุป และนำเสนอผลการพัฒนา ประกอบด้วย

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1 การรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เก็บรวบรวมได้ในแต่ละช่วงเวลา ได้นำมาวิเคราะห์ด้วย วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาสำหรับครู และสร้างให้เกิดพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตาม สภาพบริบทการทำงานจริงของครู และลักษณะของครูที่มีความแตกต่างกัน

ผู้วิจัยจัดระเบียบข้อมูลที่ได้จากบทสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (focus group) โดยถอดเทปเสียงแบบคำต่อคำ รวมทั้งข้อความที่สะท้อนผลการเรียนรู้ใน ด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ของครูแต่ละคน นำมาจำแนกประเภทของ กลุ่มคำและข้อความ เพื่อลดทอนขนาดและปริมาณของข้อมูล จากนั้นทำการจัดระบบของข้อมูล ตามคำหรือข้อความที่อยู่ในประเภทเดียวกันด้วยวิธีแบบอุปนัย ผู้วิจัยเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ ของข้อมูลที่สะท้อนขั้นตอนของพัฒนาการ การปฏิบัติการในกระบวนการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป ปรับวิธีการที่ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ นำเสนอข้อสรุปหลายครั้ง เพื่อให้เห็นองค์ประกอบ ขั้นตอน และพลวัตของกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

5.2 การนำเสนอผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ คือ กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู (ฉบับสมบูรณ์) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่เกิดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาสำหรับครู ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ตรวจสอบซ้ำ เพื่อยืนยันผลสรุปจากการวิจัย และนำเสนอข้อมูลในลักษณะเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพในรูปแบบการพรรณนา ซึ่งจะนำเสนอในบทที่ 4 ดังนี้

ส่วนที่ 1 กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาสำหรับครู (ฉบับสมบูรณ์)

ส่วนที่ 2 ผลการเรียนรู้ของครู ในด้านการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

ส่วนที่ 3 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่เกิดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาสำหรับครู